

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta, kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a §:n kumoamisesta, valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta sekä kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuntien valtionosuuslain muuttamista holhoustoimen tehtävien siirtyessä valtiolle. Yleisestä valtionosuudesta vähennettäisiin tehtävien siirron perusteella vuonna 1999 noin 13 miljoonaa markkaa ja vuonna 2000 lisäksi noin 31 miljoonaa markkaa.

Samoin ehdotetaan, että kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain valtionosuutta koskeva 14a § sekä laki valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa kumottaisiin. Sen johdosta, että nämä tehtävät valtionosuustehtävinä lakkaisivat, yleistä valtionosuutta vähennettäisiin vuonna 1999 yh-

teensä noin 45 miljoonaa markkaa.

Vähennykset ehdotetaan teknisesti toteutettaviksi lisäämällä kuntien valtionosuuslakiin niitä koskeva uusi säännös.

Lisäksi ehdotetaan, että kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin kolmella vuodella. Lain soveltamisala rajataan koskemaan vain sen soveltamisalan piirissä nyt olevaa kuntaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Yleisen valtionosuuden muutos vuoden 1999 ja 2000 alusta

Hallituksen esityksessä holhouslainsäädännön uudistamiseksi ehdotetaan holhoustoimen tehtävien järjestämisvastuun siirtämistä kunnilta valtiolle. Holhouslain perusteella ei kunnille ole suoritettu valtionosuutta.

Kuntien valtionosuuksien vahvistamisperusteista säädetään valtionosuuslain (1147/1996) 2 luvussa. Yleisen valtionosuuden myöntämisen perusteena olevan keskimääräisen markkamäärän vahvistamisessa otetaan huomioon muiden tekijöiden ohella valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioidut muutokset. Muissa kuin valtionosuustehtävissä tapahtuvat muutokset ja niiden huomioon ottaminen eivät perustu kuntien valtionosuuslakiin. Tämän vuoksi valtionosuuksien vähennyksistä, jotka johtuvat kuntien ja valtion rahoitusaseman muutoksen huomioon ottamisesta, kuten holhouslain uudistamisen kohdalla on kysymys, tulee säätää lailla.

Kunnat saavat eräiden niin sanottujen pienten valtionosuustehtävien hoitamisen perusteella valtionosuutta, joka sisältyy yleiseen valtionosuuteen. Yleisen valtionosuuden perusosa koostuu nimensä mukaisesti osin kohdentumattomasta valtion avusta kunnille, osin korvauksesta mainittujen tehtävien hoitamiseen. Näiden tehtävien hoitamisesta kunnille aiheutuvia kustannuksia on selvitetty viimeksi vuonna 1988. Kuntien valtionosuuslain mukaan yleisen valtionosuuden suuruus ei ole suoraan riippuvainen näiden tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten muutoksista, eikä niiden perusteella suoriteta myöskään lain 6 §:n mukaista rahoitusuutteen muutosten tarkastelua neljän vuoden välein, kuten muiden valtionosuustehtävien kohdalla. Tämä johtuu muun muassa siitä, että suurin osa niin sanotuista pienistä valtionosuustehtävistä on sellaisia, ettei niiden menoista kuntien tilin-

päätösten perusteella ole saatavissa tietoa. Näihin kohdistuvaa osuutta yleisestä valtionosuudesta ei siten voida laskennallisesti määrittää.

Yleisen valtionosuuden markkamääräinen lähtötaso vuodelle 1997 on vahvistettu kuntien valtionosuuslain 27 §:ssä. Jos näitä valtionosuuteen oikeuttavia tehtäviä muutetaan tai poistetaan, voidaan muutos ottaa huomioon suoraan lain perusteella yleisen valtionosuuden suuruutta määrittäessä.

Valtionosuustehtävien laadun ja laajuuden muutosten huomioon ottaminen kuntien valtionosuuslain perusteella kuitenkin edellyttää, että tehtävissä tapahtuu muutoksia ja että muutosten määrä voidaan todentaa ja tehtävien hoitoon kohdistuneet valtionosuudet riittävällä tarkkuudella laskennallisesti määrittää.

Jäljempänä esitetään niin sanottuihin pieniin valtionosuustehtäviin liittyen, että kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a § (420/1993) sekä valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annettu laki (1280/1988) kumottaisiin. Kun kunnossa- ja puhtaanapidon osalta muutos liittyy vain valtionosuuden maksamiseen eikä kummankaan tehtävämuutoksen laskennallinen vähentäminen yleisestä valtionosuudesta yksiselitteisesti ole mahdollista, tulisi myös tämä muutos toteuttaa teknisesti kuntien valtionosuuslakia muuttamalla. Muutoksia ei ole tarkoituksenmukaista eritellä, joten ne on laskettu yhteen 27 §:ään lisättävässä 3 momentissa.

1.2. Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a §:n sekä valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoaminen

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a §:n mukaan kunnille suoritetaan laissa mainittujen tehtävien hoitamisesta valtionosuutta si-

ten kuin kuntien valtionosuuslaissa on säädetty. Kun kuntien mahdollisuutta parantaa muun muassa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavaa rahoitusta on lisätty muun muassa kiinteistöveroja koskevin muutoksin, ehdotetaan, että lainkohta kumottaisiin, jolloin se valtionosuustehtäväkokonaisuutena lakkaisi.

Kunnat saavat elinkeinojen edistämisen perusteella valtionosuutta, joka sisältyy yleiseen valtionosuuteen. Lain ja sitä edeltäneen, valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain (159/1975) säätämisen tarkoituksena oli aikanaan herättää kunnat kiinnittämään huomiota alueensa elinkeinotoiminnan edistämiseen. Kyseessä on toiminta, josta lain säätämisaikajohdan jälkeen on kuitenkin muodostunut osa kuntien normaalityöntä, joka on kunnan omassa intressissä ja jonka laajuuden tulisi myös jatkossa olla kuntien itsensä harkinnassa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annettu laki tarpeettomana kumottaisiin.

1.3. Kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain voimassaoloajan jatkaminen

Kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annettua lakia (658/1994) on sovellettu vain yhteen kuntaan. Tämä johtuu siitä, että kunnat ovat viime vuosina kyenneet sopeuttamaan talouttaan muutoksiin paremmin kuin lain säätämisen yhteydessä vuonna 1994 arvioitiin.

Nykyisen lain voimassaoloaikana, ennen vuoden 1998 päättymistä, lain soveltamispiiriin ei ole odotettavissa uusia kuntia.

Kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi kolmella vuodella, jolloin 1 päivänä tammikuuta 1997 voimaan tulleen kuntien valtionosuuslain siirtymäsäännösten vaikutus päättyy. Lain soveltamisala rajataan koskemaan vain sen soveltamisalan piirissä nyt olevaa kuntaa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Holhoustoimen tehtävien siirtämiseen perustuen kuntien yleisen valtionosuuden määrä vähenee vuoden 1999 alusta noin 13 miljoonaa markkaa ja vuoden 2000 alusta lisäksi noin 31 miljoonaa markkaa. Vähennys on mitoitettu siten, että se vastaa tehtävän siir-

rosta valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain valtionosuutta koskevan 14a §:n sekä valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoaminen vähentävät yleistä valtionosuutta vuodesta 1999 yhteensä 45 miljoonaa markkaa.

Kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain voimassaolon jatkamiseksi tehdyllä esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia eikä talousarvioon sisältyvän määrärahan mitoituksessa ole vaurauduttu uusien kuntien mukaan ottamiseen korkotuen piiriin vuonna 1999 eikä vakautuslainojen myöntämiseen.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sisäasiainministeriössä ja valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriön, opetusministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön ja Suomen Kuntaliiton edustajia.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esitys liittyy myös hallituksen esitykseen holhouslainsäädännön uudistamiseksi (HE /1998 vp). Jos mainittuun esitykseen tehdään velvoitteiden jakoon kohdistuvia muutoksia, tulee tätä esitystä muuttaa vastaavasti.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1999.

6. Säättämisyjärjestys

Kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annettu laki, jonka voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi kolmella vuodella, on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla. Tämän vuoksi ehdotus lain voimassaoloajan jatkamisesta käsiteltäneen samassa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 27 §:ään sellaisena kuin se on osaksi muutettuna laissa 1102/1997, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

27 §

*Yleisen valtionosuuden perusteena oleva
markkamäärä*

yleisen valtionosuuden keskimääräisestä
markkamäärästä vähennetään vuoden 2000
alusta 4,50 markkaa.

Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvästä
yleisen valtionosuuden keskimääräisestä
markkamäärästä vähennetään vuoden 1999
alusta 8,60 markkaa.

Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvästä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpitei-
siin.

2.

Laki**kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan kadun ja eräiden
yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapi-
dosta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain
(669/1978) 14a §, sellaisena kuin se on
laissa 420/1993.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1999.

3.

Laki**valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa 29 päivänä joulukuuta 1988 annettu laki (1280/1988)

siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

4.

Laki**kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun lain (658/1994) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 1103/1997, seuraavasti:

19 §

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1994 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2001.

Tätä lakia sovelletaan kuntaan, jolle on myönnetty korkotukea tai vakautuslainaa taikka jossa on päätetty käynnistää kuntaselvitys ennen 1 päivää tammikuuta 1999. Lain säännöksiä sovelletaan tällaiseen kun-

taan 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeenkin, kunnes kunta on maksanut takaisin 5 ja 7 §:n mukaan määräytyvät valtion korkotuki- ja vakautuslainasaatatavat tai kuntaselvitys on päättynyt.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1998

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri Jouni Backman

1.

Laki**kuntien valtionosuuslain 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 27 §:ään sellaisena kuin se on osaksi muutettuna laissa 1102/1997, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

27 §

Yleisen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä

Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvästä yleisen valtionosuuden keskimääräisestä markkamäärästä vähennetään vuoden 1999 alusta 8,60 markkaa.

Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvästä yleisen valtionosuuden keskimääräisestä markkamäärästä vähennetään vuoden 2000 alusta 4,50 markkaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä tammi-kuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14a §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 a §

Kunnille myönnetään katujen kunnossapitoon valtionosuutta siten kuin kuntien valtionosuuslaissa (688/92) säädetään.

(Kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

3.

Laki

valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnan tulee huolehtia alueen elinkeinojen edistämistoimintaan kuuluvista tehtävistä. Näitä tehtäviä vaarten kunnassa tulee olla elinkeinoasiamiehen virka tai näiden tehtävien hoitaminen tulee järjestää muulla tavoin.

(Kumotaan)

2 §

Kunnille myönnetään 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen valtionosuutta siten kuin kuntien valtionosuuslaissa (688/92) säädetään.

(Kumotaan)

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989 ja sillä kumotaan valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annettu laki (157/75) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

(Kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

4.

Laki

kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan kunnan talouden vakauttamisesta ja kuntaselvityksestä 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun lain (658/1994) 19 §, sellaisena kuin se on laissa 1103/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Voimaantulo ja soveltaminen

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1994 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 1998.

Kuntaan, jolle on myönnetty korkotukea tai vakautuslainaa taikka jossa on päätetty käynnistää kuntaselvitys, sovelletaan tämän lain säännöksiä 31 päivän joulukuuta 1998 jälkeenkin, kunnes kunta on maksanut takaisin 5 ja 7 §:n mukaan määräytyvät valtion korkotuki- ja vakautuslainasaatavat tai kuntaselvitys on päättynyt.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1994 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2001.

Tätä lakia sovelletaan kuntaan, jolle on myönnetty korkotukea tai vakautuslainaa taikka jossa on päätetty käynnistää kuntaselvitys ennen 1 päivää tammikuuta 1999. Lain säännöksiä sovelletaan tällaiseen kuntaan 31 päivän joulukuuta 2001 jälkeenkin, kunnes kunta on maksanut takaisin 5 ja 7 §:n mukaan määräytyvät valtion korkotuki- ja vakautuslainasaatavat tai kuntaselvitys on päättynyt.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.
